

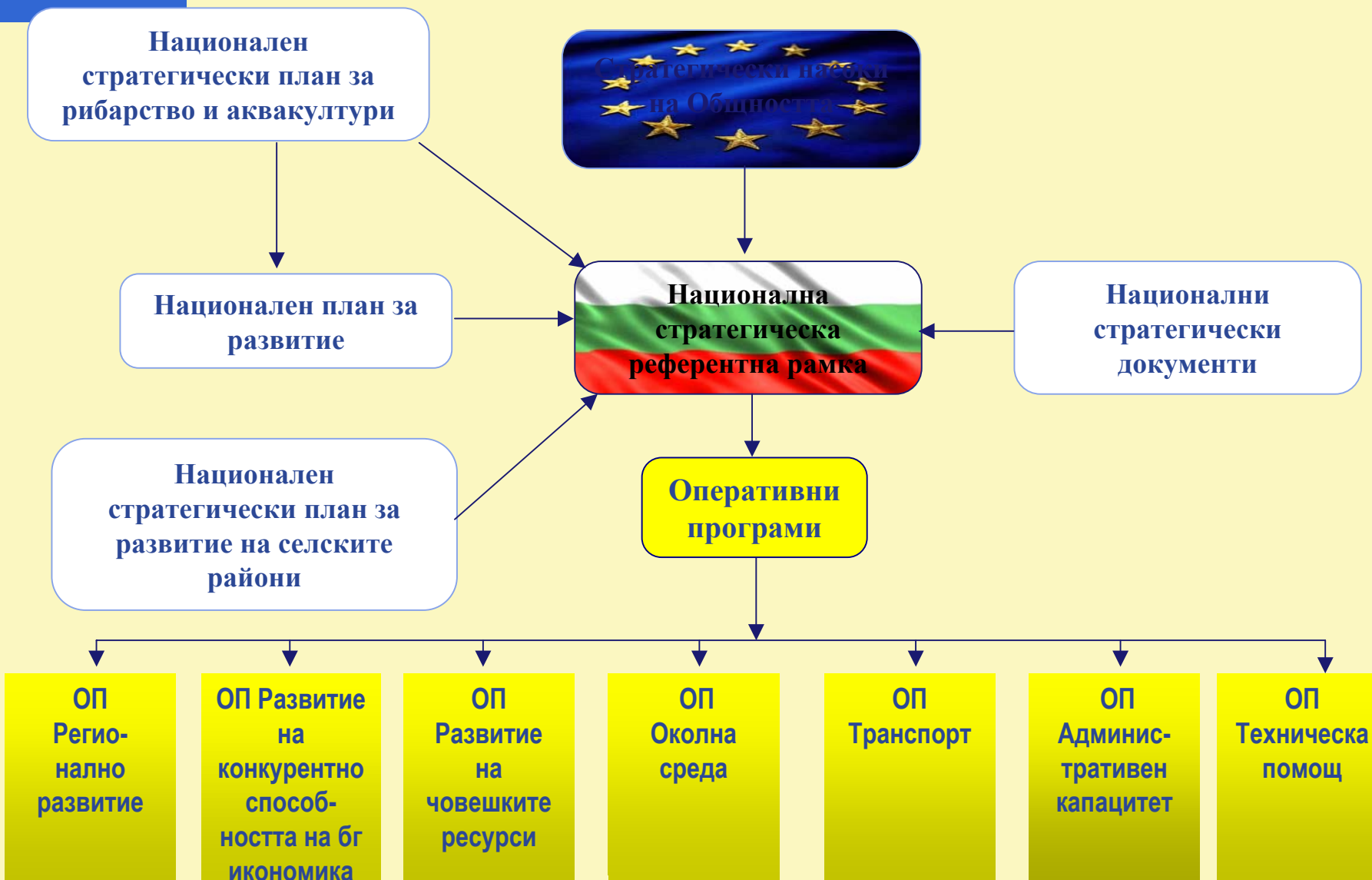

**Възможностите
пред българските общини за участие
в Структурните и
Кохезионния фонд на ЕС**

19.04.2007

G.Stoev@bccci.bg

Стратегически програмни документи

Национална стратегическа референтна рамка

Визия:

- Към 2015 г. България да стане конкурентноспособна
- страна-членка на ЕС с високи качество на живот, доходи и социална чувствителност

Стратегически цели:

- Повишаване на конкурентоспособността на икономиката за постигане на висок и устойчив растеж
- Развитие на човешкия капитал като необходимо условие за по-висока заетост, доходи и социална интеграция

Стратегически приоритети на НСРР

- ❖ Подобряване на базисната инфраструктура
- ❖ Повишаване качеството на човешкия капитал с акцент върху заетостта
- ❖ Поощряване на предприемачеството, благоприятната бизнес среда и доброто управление
- ❖ Подкрепа за постигане на балансирано териториално развитие

Финансово разпределение

Оперативна програма	Финансово разпределение (млрд. евро)
ОП “Регионално развитие”	1.361
ОП “Конкурентноспособност”	0.988
ОП “Развитие на човешките ресурси”	1.032
ОП “Административен капацитет”	0.153
ОП “Транспорт”	1.624
ОП “Околна среда”	1.466
ОП “Техническа помощ”	0.048

ОП “Регионално развитие”

Приоритети

- ❖ Устойчиво и интегрирано градско развитие
- ❖ Местна и регионална достъпност
- ❖ Развитие на устойчив туризъм
- ❖ Регионални и местни мрежи, сътрудничество и капацитет на усвояване
- ❖ Техническа помощ

ОП “Развитие на конкурентноспособността на българската икономика”

Приоритети

- ❖ Развитие на икономика, базирана на знанието и иновациите
- ❖ Повишаване на ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда
- ❖ Финансови ресурси за развитие на предприятията
- ❖ Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика
- ❖ Техническа помощ

ОП “Развитие на човешките ресурси”

Приоритети

- ❖ Устойчива заетост и развитие на активен пазар на труда
- ❖ Производителност и адаптивност на заетите лица
- ❖ Образование в съответствие пазара на труд
- ❖ По-добър достъп и интеграция на образованието
- ❖ Социално включване и социална икономика
- ❖ Ефективност на институциите, свързани с пазара на труда
- ❖ Транснационално сътрудничество
- ❖ Техническа помощ

ОП “Административен капацитет”

Приоритети

- ❖ Добро управление
- ❖ Управление и развитие на човешките ресурси в държавната администрация, съдебната система и структурите на гражданското общество
- ❖ Качествено административно обслужване и развитие на електронното правителство
- ❖ Техническа помощ

ОП “Транспорт”

Приоритети

- ❖ Развитие на железопътната инфраструктура по главните национални и Транс-европейски транспортни оси
- ❖ Развитие на пътната инфраструктура по главните национални и Транс-европейски транспортни оси
- ❖ Подобряване на интермодалността при превозите на пътници и товари
- ❖ Подобряване на условията за корабоплаване по морските и вътрешно-водни пътища
- ❖ Техническа помощ

ОП “Околна среда”

Приоритети

- ❖ Подобряване и развитие на инфраструктурата за отпадъчни води в населени места с над 2000 екв.ж.
- ❖ Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци
- ❖ Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие
- ❖ Техническа помощ

Състояние към момента

❖ **Финализиране на програмните документи**

- 3 кръга неформални срещи с ЕК – юли, ноември и декември 2006 г.
- НСРР – официално изпратена в ЕК на **16 януари 2007 г.**
- Получено потвърждение от ЕК, че НСРР формално отговаря на критериите, посочени в Регламент 1083/2006 на **15 февруари 2007 г.**
- Официално изпращане на ОП в ЕК – **5 март**

❖ **Комитети за наблюдение**

Програми, по които общините могат да бъдат бенефициенти

- ❖ ОП «Регионално развитие»
- ❖ ОП «Транспорт»
- ❖ ОП «Околна среда»
- ❖ ОП «Административен капацитет»
- ❖ ОП «Развитие на човешките ресурси»

Участие на общините в Структурните инструменти на ЕС (1)

★ Административен капацитет

- ↪ Укрепване на административния капацитет за разработване на проекти

★ Програмиране

- ↪ Разработване на програмните документи на регионално ниво – Областна стратегия за развитие, Регионален план за развитие
- ↪ Представителство в
 - ★ Областни съвети за развитие
 - ★ Регионални съвети за развитие
 - ★ Работни групи по НСРР и ОП “Регионално развитие”

Участие на общините в Структурните инструменти на ЕС (2)

★ Изпълнение

- ↪ Разработване и изпълнение на проекти
- ↪ Осигуряване на съответната част от съ-финансирането за реализирането на проектите

★ Наблюдение и контрол

- ↪ Делегирано представителство в Комитетите за наблюдение на Оперативните програми

Подготовка на проекти по програма ИСПА

❖ За ОП “Околна среда”

Брой проекти - **34**

Бюджет - 643, 4 млн.евро

16 за управление на отпадъци – 313,3 млн.евро

18 за пречистване на отпадъчни води – 330,1
млн.евро

❖ За ОП “Транспорт”

Брой проекти – **22**

Бюджет – 1, 907 млн. евро

9 за пътни проекти – 998 млн. евро

8 за жп проекти - 909 млн. евро

Схема за безвъзмездна помощ

- ❖ **Резюме на проекта:** не повече от 4 страници
- ❖ **Заглавие на проекта**
- ❖ **Име и местонахождение на кандидатстващата организация**
- ❖ **Размер на исканата безвъзмездна помощ**
- ❖ **Цели**
- ❖ **Описание на дейностите**
- ❖ **Методология**
- ❖ **Продължителност и план за действие**
- ❖ **Очаквани резултати:** Очакван ефект върху кандидата и Конкретни резултати
- ❖ **Бюджет на проекта:** Източници на финансиране
- ❖ **Информация за кандидата:** Пълно наименование; Правен статут; Официален адрес; Лице за контакт
- ❖ **Капацитет за управление и изпълнение на проекти,** в т.ч. опит от подобни проекти и т.н.

Инвестиционен проект

- ❖ **Адресати и лица за контакт**
 - Звено, отговорно за подаването на апликационната форма (УО, МЗ)
 - Звено, отговорно за изпълнението на проекта (бенефициент/община)
- ❖ **Информация за проекта**
 - Категоризация на дейностите по проекта
 - Съвместимост с целите и приоритетите на ОП, към която се отнася
 - Описание на дейностите и резултатите от проекта
- ❖ **Резултати от предпроектните проучвания**
- ❖ **График за изпълнение на дейностите по проекта**
- ❖ **Анализ разходи срещу ползи**
- ❖ **Оценка за въздействие върху околната среда**
- ❖ **Обосновка за необходимостта за исканата публична инвестиция**
- ❖ **Финансов план**
- ❖ **Съвместимост със законодателството и политиките на Общността**
- ❖ **Одобрение от съответната национална компетентна институция**
- ❖ **Приложение 1: Декларация от институцията, отговорна за наблюдението на НАТУРА 2000**
- ❖ **Приложение 2: Анализ разходи срещу ползи**

Пример – околна среда

Проект: Интегрирано управление на твърди отпадъци в Галисия, Испания

Пример - транспорт

Проект: Метрополитен “Мадрид - летище “Barajas”

Успешни практики: ЕФРР

Реконструкция на стадион
“Манчестър” сити,
Великобритания

Успешни практики: ЕФРР

Изграждане на
индустриален бизнес парк,
гр. Корк, Ирландия

Успешни практики: ЕФРР

Подобряване на
легловата база, гр.
Егер, Унгария

Успешна практика: ЕСФ

Подобряване на
професионалните умения -
Холандия

Успешна практика: Кохезионен фонд: Транспорт

Изграждане на
байпас около гр.
Портлоайз,
Ирландия

Успешна практика: Кохезионен фонд: Околна среда

Регионална схема за управление на твърди битови отпадъци, Дъблин, Ирландия

Предизвикателства

- ❖ Укрепване на административния капацитет
 - Обучение на персонала
 - Подготовка на процедурни наръчници
- ❖ Подготовка на система от проекти
- ❖ Процедури по ЗОП
- ❖ Бюджетна дисциплина – $N+3/N+2$

**Подобряване на достъпа до
финансиране за МСП в
контекста на ОП
“Конкурентоспособност 2007-
2013”**

Подобряване на достъпа до финансиране за МСП в контекста на ОП “Конкурентоспособност 2007-2013”

МСП и тяхната роля за икономическото развитие

- ❖ Фактор на повишаване на конкурентоспособността на икономиката
- ❖ Генератор на заетост

МСП и достъп до финансови ресурси

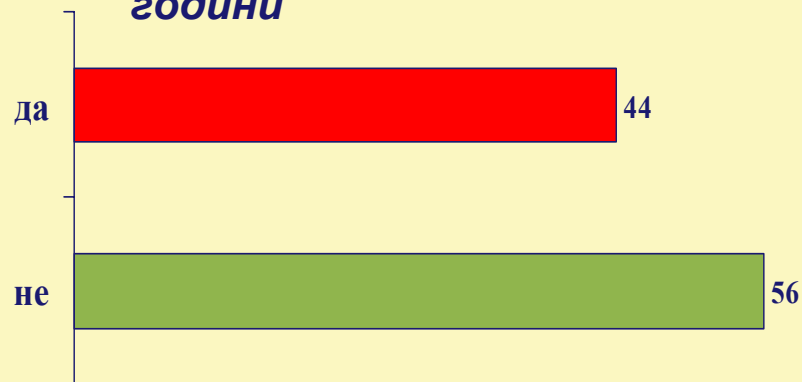
Достъпът до финансови ресурси е ограничен най-вече за:

- ❖ стартиращи фирми
- ❖ иновативни фирми
- ❖ микро-предприятия
- ❖ предприятия с недостатъчна бизнес- или кредитна история
- ❖ предприятия с недостатъчно по вид или размер обезпечение

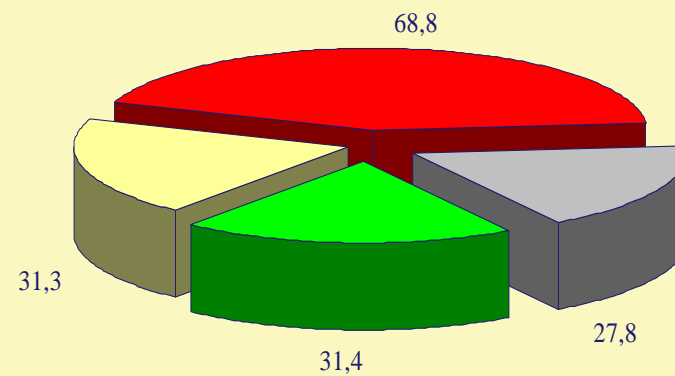
Проблемът с финансирането на тези групи от предприятия трябва да намери адекватно решение, поради тяхната роля за осигуряване на стабилен икономически растеж и на заетост.

Достъп на МСП до кредити

*МСП, кандидатствали
за кредит пред банки
през последните 3
години*

*Основания за отказ
на банков кредит*

Достъп на МСП до кредити

Банковият кредит е сравнително скъп и труднодостъпен източник за по-голямата част от българските МСП.

Сред основните пречки за достъпа им до банкови кредити са:

- ❖ липса на кредитна история
- ❖ високите лихви,
- ❖ „скритите” разходи по кредита,
- ❖ изисквания за обезпечения по кредита

Банките оценяват като висок кредитния риск за големи групи МСП.

Достъп на МСП до други финансови инструменти

- ❖ **Гаранции по кредити** – изключително ограничено предлагане, на практика основно за микропредприятия
- ❖ **Рисков (дялов) капитал** – също изключително ограничен за МСП, опериращите в България VC фондове на практика не инвестират в МСП (с малки изключения)
- ❖ **Микрофинансиране за бизнес** – сравнително развито, като брой финансиращи институции, но със относително слаба капитализация и висока цена; на практика се “замества” от потребителските банкови кредити

Инструменти за МСП с недостатъчно финансиране, съгласно оценката на ЕИФ (при оценка за 250 млн.EUR общ “пазарен недостиг”)

Финансов инструмент	Дял от “пазарния недостиг”	Сума (млн. евро)
Гаранции	40 %	100 м
Микро финансиране	32 %	80 м
Подкрепа за насърчаване износа	20 %	50 м
Рисков (дялов) капитал	4 %	10 м
Трансфер на технологии	2 %	5 м
Бизнес ангели	2 %	5 м
Общо	100 %	250 м

Подобряване на достъпа до финансиране за МСП в контекста на ОП “Конкурентоспособност 2007-2013”

Политика на ЕС за подкрепата на МСП

В Стратегическите насоки на общността 2007-2013 на Европейската комисия се подчертава значението на подкрепата на конкурентна основа за стартираци фирми, микро- и малки и средни предприятия чрез техническа помощ, грантове и негрантови инструменти като заеми, рисков капитал и предоставяне на гаранции.

- ❖ Цел на политиката на ЕК е диверсификация на инструментите за подкрепа на МСП и постигането на по-висока ефективност.
- ❖ Насърчават се страните-членки да преминават от подкрепа за предприятията чрез директни грантове към подкрепа с инструменти за финансов инженеринг, предвид възможността за многократно използване на средствата в тези инструменти.

Подобряване на достъпа до финансиране за МСП в контекста на ОП “Конкурентоспособност 2007-2013”

Приоритетна ос 3 на ОП – основни цели:

- ❖ Допълване на традиционното банково финансиране в области на “пазарен недостатък” в МСП-финансирането, по отношение на:
 - определени целеви групи МСП
 - видове и условия на предлаганите финансови продукти
- ❖ Създаване и насочване на подходящите финансови продукти с необходимите характеристики (матуритет, обезпечение, лихвен процент и пр.) според нуждите на МСП
- ❖ Минимизиране на цената за крайния получател (МСП) при спазване на правилата за усвояване на средствата от Структурните фондове на ЕС

Постигане на целта чрез

- ❖ използването на публични ресурси, вкл. от Структурните фондове, и привличането на допълнителни частни такива
- ❖ създаване на ефективна система за предоставянето им на МСП под формата на специално конструирани съобразно нуждите им финансови продукти, и
- ❖ постигането на мултиплициращ ефект върху развитието на финансовия пазар за МСП-клиенти

Практически способ за изпълнение

Съгласно проекта на ОП, одобрен от МС и внесен в ЕК, се предвижда “**влагане**” на средствата в самостоятелен фонд-на-фондовете (“холдингов фонд”), който да финансира финансовите посредници на пазарен принцип

Предимства на “холдинговия фонд”

- ❖ осигурява безсрочно револвиращо използване на ресурса
- ❖ възможност на привличане на допълнителни ресурси от други източници
- ❖ следване на единна инвестиционна политика
- ❖ възможно гъвкаво пренасочване на ресурсите съобразно търсенето на различни финансови продукти
- ❖ запазва публичната собственост на ресурсите след края на програмния период

Как се управлява холдинговия фонд

Избор на управляващ на холдинговия фонд – възможно е директно възлагане ЕИФ/ЕИБ (чл.44 от Регламент (ЕС) 1083/2006)

Предимства на ЕИФ като управляващ

- ❖ Членство в групата на ЕИБ и рейтинг AAA/кредит Aaa.
- ❖ Надеждност и достъп до средствата на финансовата група на ЕИБ
- ❖ Изключително богат опит и управленски умения в сферата на рисковия капитал за МСП
- ❖ Добри контакти и признание от страна на службите на ЕК

Инициативата JEREMIE

Инициативата JEREMIE на ЕК

представява именно този вариант на изпълнение на мерките за финансов инженеринг за МСП, при който:

- ❖ се създава “холдингов фонд”, и
- ❖ управлението му се възлага на ЕИФ

Модел на JEREMIE в България

Основни елементи

- ❖ три нива на системата - холдингов фонд финансови посредници МСП
- ❖ финансовият ресурс – собственост на българската държава
- ❖ възлагане на управлението на ЕИФ
- ❖ създаване на т.нар. “Инвестиционен съвет” за формулиране на единна инвестиционна политика на холдинговия фонд
- ❖ отчитането на средствата – по правилата на Регламент (ЕС) 1083/2006; до края на програмния период представляват специфичен “срочен дълг”
- ❖ важна роля на банките при предоставянето на крайните продукти към МСП

Модел на JEREMIE в България

Модел на JEREMIE в България

Холдинговият фонд (първо ниво)

- ❖ **правно-организационна форма** – акционерно дружество, собственост на българската държава
- ❖ **управление** – възлага се с договор на ЕИФ
- ❖ **финансиране** – първоначален депозит в БНБ, оперативно управление чрез търговски банки

Модел на JEREMIE в България

Финансови посредници (второ ниво)

(1)

❖ Правен статут

- Специализирани институции – банки, фондове, лизингови, факторингови дружества;
- Обособени схеми, администрирани от нефинансови предприятия (НПО, Агенции за регионално развитие, и пр.)

❖ Дейности, които се финансират

- гаранционни фондове/схеми – издаване на гаранции по кредити
 - фондове/схеми за микрокрофинансиране - микрокредитиране
 - фондове за рисков (дялов) капитал – предоставяне на рисков капитал
- вкл. “комбинирани” или тематично-специализирани такива

Модел на JEREMIE в България

Финансови посредници (второ ниво)

(2)

❖ **Форми на финансиране**

- дялов капитал
 - заеми
 - гаранции, вкл. портфейлни такива (напр. върху портфейл от МСП-кредити или лизингови операции, и пр.)
- съобразно продуктите, които ще предлагат на МСП

❖ **Процедура на предоставяне на ресурса** – публичен конкурс, срещу задължението да предоставят финансови продукти на МСП при определени параметри

❖ **Контрол за целевото ползване** от страна на холдинговия фонд

Модел на JEREMIE в България

Финансови продукти за МСП, предлагани от “посредниците”

- ❖ гаранции - по банкови кредити, лизингови и факторингови сделки
 - ❖ микрокредити (за стартиращи или съществуващи микропредприятия)
 - ❖ рисков капитал (дялово участие)
- както и различни комбинации от тях, вкл. хибридни продукти

Ще бъдат конкретно “конструирани” на етапа на изпълнението, съобразно идентифицираните потребности на МСП и пазарните пропуски

Модел на JEREMIE в България

Отворени въпроси

- ❖ “вписване” на съществуващите фондове и схеми, финансирани с публични средства, в JEREMIE
- ❖ (законодателно?) регулиране на гаранционните фондове като специализирани институции, и отразяване на издаваните от тях гаранции в банковите регулации за провизиране и капиталова адекватност